

De Turfmarkt in 1976. Of: hoe het niet moet. De laatste sporen van het historische Havenkwartier zijn uitgewist. De nieuwbouw van toen is alweer weg. | Foto: HGA/V. Ph. Bronkhorst

‘Visie grootschalige woningbouw CID is vaag en eenzijdig’

Veel, te veel, blijft in de structuurvisie voor het Central Innovation District (CID) ongenoemd. Nu is er nog de mogelijkheid om fouten te vermijden, zeggen de **Vrienden van Den Haag**.

OPINIE

Als Vrienden van Den Haag juichen wij het in algemene zin toe dat voor de verdichtingsplannen van het Central Innovation District (CID) naar de stationsgebieden wordt gekeken. Zo wordt het risico verkleind dat afbreuk wordt gedaan aan de kwaliteit van andere delen van de stad. Ook zijn wij te spreken over het feit dat het stadsbestuur zich de huisvestingsvraag in de stad in brede zin aantrekt. Daarnaast vragen wij om aandacht voor vijf belangrijke verbeterpunten:

1. Bestaande Haagse kwaliteiten

Wat begon als een transformatiezone langs en op het spoor, is nu uitgegroeid tot een brede vlek op de kaart. Daarmee wijzigt de opgave van een transformatie naar een ingrijpende sanering. Het is van groot belang dat van vroeger gemaakte fouten wordt geleerd. Immers, ‘met de kennis van nu’ waren de Zwarte Madonna, de theaters van het RO/NDT, het Prins Bernhardviaduct en de twee ministerietorens niet meer zo uitgevoerd.

Maar de structuurvisie geeft geen blijk van een toetsing aan de historie. Gebleken is dat grootscheepse saneringsoperaties onvoldoende rekening houden met de ‘eigenheid en geschiedenis’ van de stad. Het resultaat ademt de waan van de dag en biedt geen Haagse kwaliteit. Het

gegroeiende stedenbouwkundig ‘casco’ van de stad laat zich niet in één plan uit de grond stampen. In het CID ligt het historische industriële hart van Den Haag: de Binckhorst en de Laakhavens. Het is volgens ons een gemiste kans dat de structuurvisie bijna uitsluitend gaat over economie, wonen en mobiliteit. Een samenhangende visie op het culturele erfgoed in het gebied zou de waarde van het gebied voor zowel bewoners als bezoekers sterk vergroten. Naar aanleiding van onze kritiek op het concept is aan de definitieve visie een tekst over erfgoed en cultuur toegevoegd, maar deze verplicht tot niets.

2. Ruimte en groen

Water en groen zijn nodig ‘om hittestress te verminderen, wateroverlast tegen te gaan, droogte te voorkomen, luchtvervuiling te beperken en biodiversiteit te vergroten’, staat in de visie. Deze doelen kunnen echter alleen gerealiseerd worden als de terreinen met veel groen en echte waterlopen ruimtelijk en financieel zijn opgenomen in de visie. Dit is nu onvoldoende het geval. Hoeveel bomen passen er concreet nog tussen straks? Het lijkt erop dat de gemeente de ontwikkelaars wil laten bouwen, terwijl aan de andere randvoorwaarden nog niet is voldaan. Ruimte en middelen schieten tekort. Dit heeft tot gevolg dat met name de grote bomen, water, groene aanplant en dus ruimte om te spelen, te wandelen en te ontspannen niet gerealiseerd zullen worden.

3. Nieuwe mobiliteit

Wij juichen het van harte toe dat in het CID de auto niet langer de eerste keus is. Maar in een goe-

de visie horen ook de antwoorden op de daarbij behorende vragen. Waar wordt het te verbannen autoverkeer heen geleid? Het kan niet naar de centrumring, want die is nu al overbelast. Daarnaast kan niet alle autoverkeer geweerd worden. Bestemmingsverkeer zal wel het gebied in moeten. Ook het fietsparkeren vraagt straks extra ruimte. Dan is er de metro of de lightrailverbinding van de

‘Het resultaat ademt de waan van de dag en biedt geen Haagse kwaliteit’

Binckhorst naar Scheveningen. De exacte inpassing is nog een kwestie van nadere studie. Er moet nu een concrete cijfermatige inschatting komen van alle boven- en ondergrondse voorzieningen om te bepalen of al die ruimteclaims ook daadwerkelijk gerealiseerd kunnen worden.

4. Haagse woningzoekenden

De structuurvisie stelt dat er in het CID 20.500 nieuwe woningen kunnen komen, grotendeels in (zeer hoge) woontorens. De verdeling is 30 procent sociale huur, 20 procent middeldure huur en 20 procent betaalbare koop. Er wordt een actief grondbeleid met aankoop van grond en vastgoed voorgesteld. Wij vinden dit in de huidige tijd een erg grote en risicovolle investering. De structuurvisie is opgestart in een periode van voorspoed.

Inmiddels heeft Den Haag een flink financieel tekort. Wij vrezen daarom dat het CID straks in de dure hoogbouw weinig betaalbare huisvesting biedt in de sociale sector en voor de leraren, politiemensen en verpleegkundigen uit het gemeentelijk woningbeleid.

Wij stellen voor om de bestemming van de geplande hoge woontorens vlak bij de stations om te zetten naar kantoren. De bovenste verdiepingen kunnen nog dure appartementen worden voor draagkrachtige senioren en expats. De onderste vier lagen boven de plint kunnen behouden blijven voor de doelgroepen van het gemeentelijke woningbeleid. Dicht bij de straat kunnen deze gezinswoningen zorgen voor meer levendigheid. Tegelijk zijn dan hoge subsidies voor dure woningen boven de dertig meter hoogte niet langer nodig.

5. Bestaande woonwijken

In de structuurvisie staat dat het corporatiebezit in delen van het Schipperskwartier, de Rivierenbuurt en Bezuidenhout-West ‘geherstructureerd’ wordt. Wij vrezen dat de gemeente hiermee bedoelt dat deze wijken op termijn tegen de grond gaan en dat ook hier dure woontorens komen. Als er al geherstructureerd moet worden, bepleiten wij om in deze gebieden (en elders in het CID) compacte woonwijken te laten ontwerpen met zes tot acht bouwlagen, bestaande uit sociale huurwoningen en huur- en koopwoningen voor de middengroepen, waarin natuurlijk ook plaats is voor de huidige bewoners van deze wijken.

Henk Bakker, voorzitter, Emilië Linssen-van Rossum, werkgroep Levende Historie, en Jacob Bijl, werkgroep Stadsbeeld en Stadsgroen